

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL A. A. SKUNDO**

2026 m. liepos 9 d. Nr. S-2026/152 (7-2026/122)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos pirmininkės Vilmos Vildžiūnaitės, narių Gvidos Ivanauskienės, Raimondos Juodkaitės, Jurgitos Narkevičiūtės (pranešėja), išnagrinėjo A. A. 2026-06-11 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026-06-08 sprendimo Nr. 68–46. A. A. atstovas advokatas B. B. bei Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atstovė C. C. Komisijos 2026-06-18 posėdyje dalyvavo nuotoliniu būdu.

Komisija n u s t a t ė:

A. A. (toliau – Pareiškėja) prašo panaikinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2026-06-08 sprendimą Nr. 68–46 (toliau – Inspekcijos sprendimas, skundžiamas / ginčijamas sprendimas), kuriuo atsisakyta Pareiškėją atleisti nuo 224 268,91 Eur gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) delspinigių ir 133 472 Eur GPM baudos, bei atleisti Pareiškėją nuo visų nurodytų GPM delspinigių ir GPM baudos mokėjimo.

Skunde paaiškinta, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) 2026-02-11 nutartimi adm. byloje Nr. eA-198-556/2026 (toliau – 2026-02-11 nutartis) atmetė Pareiškėjos ir jos sutuoktinio D. D. (toliau – D. D., sutuoktinis) skundus dėl priimtų Inspekcijos sprendimų. Skunde nurodoma, kad Inspekcijos 2023-03-02 sprendimu dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (21.222 Mr) FR0682-55 (toliau – 2023-03-02 sprendimas) Pareiškėjai buvo apskaičiuota ir nurodyta sumokėti 667 362,28 Eur GPM, 92 041,98 Eur GPM delspinigių ir 133 472 Eur GPM baudą (20 proc. dydžio).

Pareiškėja nurodė pateikusi prašymą Klaipėdos apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai (toliau – Klaipėdos AVMI, vietos mokesčių administratorius) atleisti nuo baudų ir delspinigių, tačiau vietos mokesčių administratorius 2026-04-17 sprendimu dėl atleidimo nuo delspinigių, baudų ir / ar palūkanų Nr. (27.13 Mr) 500-908 (toliau – Klaipėdos AVMI sprendimas dėl atleidimo nuo delspinigių ir baudų) Pareiškėjos prašymą patenkino tik iš dalies, t. y. atleido Pareiškėją nuo 74 756,30 Eur delspinigių, tačiau paliko galioti 224 268,91 Eur delspinigių ir visą 133 472 Eur baudą (*Komisijos pastaba*. Mokesčių apskaitos informacinės sistemos (toliau – MAIS) duomenimis Pareiškėja turėjo 299 025,21 Eur GPM delspinigių nepriemoką). Pareiškėja pateikė skundą Inspekcijai, kuri skundžiamu sprendimu patvirtino Klaipėdos AVMI sprendimą dėl atleidimo nuo delspinigių ir baudų. Pareiškėjos teigimu, Inspekcija iš esmės neišnagrinėjo jos prašymo.

Mokestinės prievolės atsiradimo pagrindas. Klaipėdos AVMI sprendime sankcijų pagrįstumą motyvuoja tuo, kad pajamos Pareiškėjai priskirtos pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) normas dėl sutuoktinių turto bendrumo, tačiau Klaipėdos AVMI vengė atskirti mokesčio prievolę nuo atsakomybės (šių argumentų skundžiamame sprendime Inspekcija apskritai nenagrinėjo).

Skunde atkreiptas dėmesys, kad visuose sandoriuose faktiškai dalyvavo, sprendimus priėmė ir pajamas deklaravo išimtinai Pareiškėjos sutuoktinis. Pareiškėja dalyvavo tik mažoje dalyje sandorių arba tik formaliai dėl CK reikalavimų disponuojant turtu. Pareiškėjos nuomone, net jei pajamų priskyrimas pagal CK 3.117 straipsnio 1 dalį (pagal sutuoktinių turto dalių prezumpciją) yra pagrindas apskaičiuoti *mokesčio sumą*, jis nėra automatinis pagrindas taikyti *asmenines sankcijas*.

Pareiškėja nurodė, kad mokesčių administratorius nepagrindė, kaip Pareiškėja galėjo / turėjo žinoti apie sutuoktinio siektą mokestinę naudą, jei ji pati pajamas „gavo“ tik „teisės į jų dalį turėjimo“, o ne realaus pajamų gavimo pagrindu. Skundžiamame sprendime akcentuojamas dalies pajamų panaudojimas vaikų išlaikymui yra teisiškai nereikšminga aplinkybė, nes ir individualią veiklą vykdančio sutuoktinio turi pareigą iš jos gaunamas lėšas naudoti šeimos poreikiams.

Formalus požiūris į senaties terminus (Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 68 straipsnis). Inspekcija taikė turinio viršenybės prieš formą principą, perkeldama dar 2013 m. gautas pajamas į 2017–2021 m. laikotarpį. Toks dirbtinis laikotarpio perkėlimas, Pareiškėjos įsitikinimu, pažeidžia mokesčio perskaičiavimo senaties terminą, o Inspekcija šį argumentą atmetė tik formaliai įvertindama patikrinimo pavedimo datą.

Proporcingumo ir teisingumo principų pažeidimas. Nors Inspekcija pripažino, kad delspinigių skaičiavimo trukmė buvo net aštuoneri metai (nuo 2018-05-03 iki 2026-04-01), palikta sankcijų suma, Pareiškėjos nuomone, išliko neadekvati. Skunde Komisijai nurodyta, kad bendra delspinigių ir baudos suma (virš 350 000 Eur) yra neproporcinga fiziniam asmeniui. Pareiškėjos įsitikinimu, ji nevengė mokėti mokesčių, deklaracijas teikė laiku, be to, patikrinimo metu buvo fiksuotos permokos. Skunde pažymėta, kad LVAT praktikoje pabrėžiama, jog turi būti pripažįstamas ne bet koks teisėtumas, o tik „teisingumo teisėtumas“. Pasak Pareiškėjos, sprendimas, kuriuo asmeniui paliekama milžiniška bauda už veiksmus, kurių jis neatliko ir nekontroliavo, yra ypatingai neteisingas. Pareiškėjos nuomone, jei jos ir sutuoktinio santuoka būtų nutraukta, jai liktų asmeninė atsakomybė (kaip pripažinta Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje, tolygi baudžiamajai atsakomybei) už sutuoktinio veiksmus ir sprendimus.

Neišnagrinėti / netinkamai įvertinti prašymo dėl atleidimo argumentai. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (toliau – Konstitucinis Teismas) savo aktuose ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis teisinės valstybės principas neatsiejamas nuo teisingumo principo ir atvirkščiai¹, kad konstitucinis proporcingumo principas yra vienas iš konstitucinio teisinės valstybės principo elementų². LVAT, nagrinėdamas mokesčių mokėtojų atleidimo nuo delspinigių ir baudų pagrindus, vadovaujasi ne tik MAĮ įtvirtintais atleidimo nuo delspinigių (baudų) pagrindais, bet ir laikosi pozicijos, kad turi būti vadovujamasi teisingumo ir protingumo kriterijais bei atsižvelgiama į Konstitucinio Teismo suformuotą doktriną dėl skiriamų sankcijų už įstatymų pažeidimus³. LVAT savo praktikoje taip pat yra nurodęs, jeigu teisė tapatinama su įstatymu, tai teisės praktikos požiūriu

¹ *Inter alia* (be kita ko) Konstitucinio Teismo 2003-03-17, 2003-12-03, 2008-12-24, 2009-10-08 nutarimai;

² *Inter alia* Konstitucinio Teismo 2004-12-29, 2005-09-29, 2009-04-10 nutarimai;

³ LVAT 2011-10-10 nutartis adm. byloje Nr. A556-2343/2011; 2011-09-19 nutartis adm. byloje Nr. A5563447/2011; 2011-10-10 nutartis adm. byloje Nr. A556-2544/2011; 2011-09-08 nutartis adm. byloje Nr. A575-2144/2011;

pirmenybė būtų teikiama ne teisingumui, o teisėtumui. Formalus įstatymų taikymas nulemtų teisėtą sprendimą, kuris ne visada gali būti teisingas. LVAT manymu, turi būti pripažįstamas ne bet koks teisėtumas, o tik teisingumo teisėtumas. Tokiu atveju, kai pagal faktines bylos aplinkybes, visuotinai pripažintus teisės principus, akivaizdu, jog sprendimas konkretaus socialinio disputo atžvilgiu bus formalus, bet neteisingas, būtina pirmumą teikti bendrajai teisės sampratai. Juk ne viskas gali būti reglamentuota įstatymų ir tilpti į tam tikras teisės normas⁴.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) 3 straipsnyje įtvirtinti principai, kuriais turi vadovautis ir mokesčių administratorius savo veikloje, *inter alia* (be kita ko), įstatymų viršenybės ir proporcingumo. VAĮ 10 straipsnio 5 dalis nustato, kad „administraciniame sprendime turi būti nurodyta <...> administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės“. Pareiškėja skunde prašo įvertinti tai, kad bendra sutuoktiniams priskaičiuotų delspinigių suma sudaro net 486 824,18 Eur, kas fiziniams asmenims yra itin didelė suma. Nuo paskirtų baudų mokesčių mokėtojas yra atleidžiamas, jei įrodo, kad nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo (MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Sutuoktiniams GPM ir sankcijos apskaičiuotos pagal MAĮ 69 straipsnį perkvalifikavus faktiškai dar 2013 m. jų gautas pajamas, nors sudarydami šių pajamų šaltiniu tapusius sandorius jie siekė *atitikti* tuo metu buvusį GPMĮ reglamentavimą ir todėl veikė visiškai įsitikinę tokio elgesio teisėtumu GPMĮ požiūriu. Tai, kad toks elgesys ir sandoriai „tik formaliai atitiko apmokestinimo GPM lengvatos taikymo sąlygas“, sutuoktiniai sužinojo tik teismams priėmus sprendimus, kuriais atmesti jų skundai dėl Inspekcijos sprendimų.

Pareiškėja mano, kad ji nėra kalta dėl mokesčių pažeidimų dar ir dėl to, jog dalyje ginčo sandorių ji apskritai nedalyvavo, dalyje – dalyvavo tik formaliai dėl CK normų dėl sutuoktinių disponavimo turtu reikalavimų. Visas papildomai apmokestintas GPM pajamas iš šių sandorių faktiškai gavo ir deklaravo vien tik sutuoktinis, o Pareiškėjai ½ pajamų (taigi, kartu ir delspinigiai bei bauda) priskirta išimtinai CK įtvirtintos sutuoktinių turto dalių prezumpcijos pagrindu. Skunde pabrėžta, jog kaip ir kodėl dalyvavusi tik mažoje dalyje sandorių Pareiškėja galėjo / turėjo žinoti visų jų bendrą tikslą (dėl neva jais sutuoktinio siektos mokestinės naudos) paaiškinti ir pagrįsti neįmanoma. Tai įrodo esant MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą pagrindą.

Inspekcijos pozicija išdėstyta skundžiamame sprendime. Ginčijamu sprendimu Inspekcija patvirtino Klaipėdos AVMI 2026-04-17 sprendimo dėl atleidimo nuo baudų ir delspinigių dalį, kuria, išnagrinėjusi Pareiškėjos 2026-03-19 prašymą, vadovaudamasi MAĮ 100 straipsnio 1 dalimi, 141 straipsnio 1 dalimi bei Atleidimo nuo baudų, delspinigių ir palūkanų taisyklių⁵ (toliau – Taisyklės) 7 punktu, Klaipėdos AVMI neatleido Pareiškėjos nuo 224 268,91 Eur GPM delspinigių (75 proc.) ir nuo 133 472 Eur GPM baudos mokėjimo.

Kita sprendimo dalimi Klaipėdos AVMI atleido Pareiškėją nuo apskaičiuotų 74 756,30 Eur GPM delspinigių (25 proc.) mokėjimo.

Inspekcija nurodė, kad buvo atliktas Pareiškėjos GPM už 2017–2020 metus mokestinis patikrinimas ir 2022-11-29 surašytas patikrinimo aktas Nr. (21.222 Mr) FR0680-389. Nustatyta, kad Pareiškėja nedeklaravo 3 584 868,94 Eur kitų su darbo santykiais nesusijusių ir ne individualios veiklos pajamų, gautų iš užsienio valstybės, nuo kurių neapskaičiavo ir nesumokėjo GPM, todėl, vadovaujantis MAĮ 69 straipsnio nuostatomis, Pareiškėjai apskaičiuotas 665 419,28 Eur GPM, taip pat Pareiškėja nedeklaravo 12 951,69

⁴ LVAT 2007-07-05 nutartis adm. byloje Nr. A17-773/2007; 2014-06-25 nutartis adm. byloje Nr. A556-1375/2014,

⁵ Patvirtintos Inspekcijos viršininko 2004-07-26 įsakymo Nr. VA-144 (VMI prie FM viršininko 2025-09-24 įsakymo Nr. VA-84 redakcija);

Eur palūkanų už ne nuosavybės vertybinius popierius, nuo kurių neapskaičiavo ir nesumokėjo GPM, todėl, vadovaujantis GPMĮ 27 straipsnio nuostatomis, Pareiškėjai apskaičiuotas 1 943 Eur GPM, iš viso apskaičiuotas 667 362,28 Eur GPM.

Inspekcija 2023-03-02 sprendimu patvirtino pirmiau minėtą patikrinimo aktą ir nurodė Pareiškėjai sumokėti 667 362,28 Eur GPM, 92 041,98 Eur GPM delspinigius ir paskirtą 133 472 Eur GPM baudą. Šis Inspekcijos sprendimas buvo patvirtintas Komisijos 2023-05-26 sprendimu Nr. S-2023/85 (7-2023/59), Regionų administracinio teismo (toliau – RAT) 2024-07-15 sprendimu ir LVAT 2026-02-11 nutartimi.

Inspekcija nurodė, kad MAIS duomenimis 667 362,28 Eur GPM suma sumokėta į biudžetą 2026-04-01, Pareiškėja turi 299 025,21 Eur GPM delspinigių nepriemoką ir 133 472 Eur GPM baudos (toliau – ginčo delspinigiai ir bauda) nepriemoką.

Inspekcija pažymėjo, kad Klaipėdos AVMI sprendime dėl atleidimo nuo delspinigių ir baudų aptarė visus MAĮ 100 straipsnio 1 dalyje bei 141 straipsnio 1 dalyje numatytus atleidimo nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų) delspinigių ir paskirtų baudų pagrindus ir konstatavo, jog nei pagal vieną iš įstatyme įtvirtintų pagrindų Pareiškėja negali būti atleista nuo ginčo delspinigių ir baudos sumokėjimo. Klaipėdos AVMI detaliau įvertino Pareiškėjos prašyme nurodytas aplinkybes – nesant kaltės dėl padaryto pažeidimo (MAĮ 100 straipsnio 1 dalis 3 punktas, 141 straipsnio 1 dalies 1 punktas) ir padarė išvadą, jog Pareiškėjos teigimas, kad apie tai, jog jos ir sutuoktinio sandoriai „tik formaliai atitiko apmokestinimo GPM lengvatos taikymo sąlygas“ sužinojo tik teismams priėmus sprendimus, neįrodo, kad Pareiškėja nėra kalta dėl padaryto pažeidimo. Apie padarytą mokesčio įstatymo pažeidimą Pareiškėja sužinojo atlikto patikrinimo metu, todėl turėjo galimybę sumokėti mokestinę prievolę. Tačiau, atsižvelgdama į tai, kad pasibaigus mokestiniam ginčui Pareiškėja atsiskaitė su biudžetu, į aplinkybes, kurios charakterizuoja Pareiškėją teigiamai ir į kurias turi būti atsižvelgta, remdamasi teisingumo, proporcingumo ir protingumo principais (MAĮ 8 straipsniu), Klaipėdos AVMI atleido Pareiškėją nuo 25 proc. apskaičiuotų delspinigių mokėjimo ir neatleido nuo 75 proc. apskaičiuotų delspinigių bei GPM baudos mokėjimo. Taip pat Pareiškėjai nurodyta, kad mokesčių administratorius apskaičiuodamas Pareiškėjai mokestinę prievolę MAĮ 68 straipsnyje nurodytų senaties terminų nepažeidė.

Pareiškėja dėl Klaipėdos AVMI sprendimo dalies, kuria ji nebuvo visiškai atleista nuo ginčo delspinigių ir baudos, pateikė skundą Inspekcijai, siekdama būti atleista nesant kaltės dėl padaryto pažeidimo. Pareiškėjos teigimu, Klaipėdos AVMI nepagrindė, kaip ji galėjo / turėjo žinoti apie sutuoktinio siektą mokestinę naudą, jei ji pati pajamas „gavo“ tik „teisės į jų dalį turėjimo“, o ne realaus pajamų gavimo pagrindu.

Inspekcija nurodė, kad pagal MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir 141 straipsnio 1 dalies 1 punktą mokesčių mokėtojas gali būti atleidžiamas nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų) delspinigių ar jų dalies, jei įrodo, kad nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo. Skundžiamame sprendime pacituota gausi LVAT praktika, aiškinanti galimybę atleisti mokesčių mokėtoją nuo delspinigių / baudų nesant jo kaltės, pabrėžiant, kad įstatymų leidėjas atleidimą nuo delspinigių / baudų sieja ne tik su mokesčių mokėtojo kaltės nebuvimu, bet ir su jo paties pareiga šią faktinę aplinkybę įrodyti.

Inspekcija pažymėjo, kad MAĮ 40 straipsnio 1 ir 4 punktuose nustatyta mokesčių mokėtojų pareiga laiku ir tiksliai įvykdyti mokestinę prievolę, t. y. teisingai apskaičiuoti mokesčius, vadovaujantis mokesčių įstatymais. MAĮ 81 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad mokesčių mokėtojas privalo sumokėti mokestį to mokesčio įstatymo ar jo pagrindu priimto lydimosios teisės akto nustatytu terminu. Pareiškėja minėtuose MAĮ straipsniuose įtvirtintos pareigos savalaikiai neįvykdė. Delspinigių apskaičiavimas yra Pareiškėjos laiku neįvykdytos mokestinės prievolės pasekmė. Pareiškėja, teisės aktų nustatytu terminu nesumokėjusi į biudžetą jai tenkančios GPM sumos, yra kalta dėl padaryto pažeidimo, todėl atleisti Pareiškėją nuo GPM delspinigių ir baudos, nesant jos kaltės, nėra pagrindo.

Pasak Inspekcijos, Pareiškėjos argumentai, kad apie tai, jog jos su sutuoktiniu elgesys ir sandoriai „tik formaliai atitiko apmokestinimo GPM lengvatos taikymo sąlygas“ sužinojo tik teismams priėmus sprendimus, laikytini teisiškai nereikšmingais. Inspekcijos teigimu, mokesčių mokėtojo kaltės nepaneigia tokios aplinkybės, kaip neteisingas (klaidingas) mokesčių įstatymų supratimas. Pareiškėjos nurodomi motyvai yra susiję su neginčijamomis mokestinio patikrinimo metu nustatytomis aplinkybėmis, patvirtintomis tiek LVAT ir RAT, tiek Komisijos 2023-05-26 sprendimu. Minėtos institucijos konstatavo, kad mokesčių administratorius Pareiškėjos atžvilgiu pagrįstai apskaičiavo 667 362,28 Eur GPM, 92 041,98 Eur GPM delspinigius bei paskyrė 133 472 Eur baudą. Pareiškėjos argumentai nepaneigia jai tenkančios pareigos tinkamai įvykdyti mokestinę prievolę ir nesudaro savarankiško pagrindo atleisti ją nuo ginčo delspinigių ir baudos.

Inspekcijos vertinimu, Klaipėdos AVMI atleisdama Pareiškėją nuo 25 proc. delspinigių mokėjimo (74 756,30 Eur) reikšmingai sumažino Pareiškėjai tenkančių sumokėti delspinigių naštą. Nenustatyta aplinkybių, dėl kurių, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir mastą, apskaičiuotų delspinigių suma ar paskirtos baudos dydis turėtų būti papildomai mažinamas arba Pareiškėja nuo jų mokėjimo visiškai atleidžiama. Pareiškėja nepateikė pakankamų duomenų, leidžiančių spręsti, kad nustatyti pažeidimai padaryti nesant jos kaltės arba dėl nuo jos valios nepriklausiusių aplinkybių, kurių ji negalėjo numatyti.

Inspekcija sprendime pažymėjo, kad Pareiškėjos skunde nurodytos aplinkybės dėl tiesioginės ekonominės naudos negavimo, mokestinių pareigų vykdymo ir proceso trukmės taip pat nesudaro pagrindo papildomai mažinti Pareiškėjai ginčo GPM delspinigių ir GPM baudos. Pareiškėjos sutuoktinis gautas lėšas naudojo ne tik verslo poreikiams, bet ir šeimos reikmėms – apmokėjo sąskaitas prekybos centre (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini), maitinimo įstaigoje (duomenys neskelbtini), restorane (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini), mokėjo komunalinius mokesčius ir t. t.; įsigijo butą (duomenys neskelbtini) savivaldybėje, įsigijo žemės sklypus, esančius (duomenys neskelbtini) rajone, o įgytas nekilnojamas turtas yra registruotas Pareiškėjos ir jos sutuoktinio vardu. Taip pat nustatyta, kad Pareiškėjos sutuoktinis pervedinėjo lėšas ne tik vaikams iš pirmosios santuokos, tačiau ir vaikams, kurie yra gimę santuokoje su Pareiškėja. Inspekcijos vertinimu, visos šios aplinkybės paneigia Pareiškėjos argumentus dėl tiesioginės naudos negavimo, todėl Pareiškėjos reikalavimas dėl atleidimo nuo ginčo delspinigių ir baudos šiais motyvais taip pat atmestinas.

Skundžiamame sprendime nurodyta, kad Pareiškėjos argumentai dėl nedalyvavimo sandoriuose yra nepagrįsti, nes mokestinio patikrinimo metu nustatyta, jog Pareiškėja kartu su sutuoktiniu dalyvavo sudarant, pavyzdžiui, preliminarą sutartį dėl akcijų pirkimo–pardavimo, t. y. pasirašė su sutuoktiniu 2018-03-20 sutartį Nr. 2013-03/20-01. Mokesčių administratorius nustatė, o Pareiškėja viso mokestinio ginčo metu nepaneigė, kad ji ir jos sutuoktinis susitarimo (iki vedybinės / vedybinės sutarties), nustatančio jų turtines teises ir pareigas santuokos metu, nėra sudarę, todėl mokesčių administratorius neturėjo / neturi pagrindo vertinti sutuoktinių teisinio turto režimo kitaip, nei tai numato CK.

Inspekcija taip pat pažymėjo, kad vien santykinai didelės apskaičiuotų delspinigių sumos savaime nesudaro pagrindo sumažinti delspinigius ar atleisti nuo jų mokėjimo. Pareiškėja nevykdė mokesčių teisės aktais įtvirtintų pareigų mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo srityje, ilgą laiką (apie 8 metus) nevykdė savo mokestinių prievolių, savo nuožiūra naudojos valstybei priklausančiais pinigais. Mokesčių administratoriaus sprendimai nebuvo panaikinti, todėl nėra pagrindo teigti, jog Pareiškėja nėra kalta dėl padaryto teisės pažeidimo. Inspekcija akcentavo, jog Pareiškėja netinkamai apskaičiavo GPM ir šią sumą sumokėjo į biudžetą tik po vykusių teisminių ginčų, t. y. po LVAT 2026-02-11 nutarties (2026-04-01). Šios aplinkybės sudaro pakankamą pagrindą išvadai,

kad Pareiškėja įrodymais nepaneigė savo kaltės dėl GPM sumos nesumokėjimo, todėl ir šiuo pagrindu negali būti atleista nuo baudos ir delspinigių.

Pareiškėjos nuomone, GPM apskaičiuotas pažeidžiant MAĮ 68 straipsnyje įtvirtintą mokesčio perskaičiavimo senaties terminą, nes mokesčių administratorius turinio viršenybės prieš formą principo pagrindu perkėlė 2013 m. gautų pajamų gavimo momentą į tikrintą mokestinį 2017–2021 m. laikotarpį. Inspekcija pažymėjo, kad jau pasibaigusį mokestinį ginčą nagrinėjusios institucijos konstatavo, jog, vadovaudamasis MAĮ 69 straipsnio 1 dalyje įtvirtintu mokesčių apskaičiavimo taikant turinio prieš formą principą būdu, mokesčių administratorius pagrįstai mokestiniu teisiniu aspektu vertino Pareiškėjos ir jos sutuoktinio 2013 m. sudarytų preliminarųjų akcijų pirkimo–pardavimo sutarčių bei tais pačiais metais sudarytų (duomenys neskelbtini) obligacijų pasirašymo sutarčių tikrąjį turinį, nes akivaizdu, kad šių 2013 m. Pareiškėjos ir jos sutuoktinio su pastarojo kontroliuojama holdingo bendrove sudarytų sutarčių tikslas buvo tik mokestinės naudos vėlesniais mokestiniais laikotarpiais (įskaitant tikrintuosius) gavimas. Tačiau apskaičiuotas (perskaičiuotas) mokestis būtent už laikotarpį nuo 2017-01-01 iki 2020-12-31, apmokestinant šiais mokestiniais laikotarpiais į sąskaitas gautas įplaukas. Inspekcijos vertinimu, Pareiškėja nepagrįstai siekia pakartotinio jau pasibaigusio ginčo nagrinėjimo bei nustatytų aplinkybių bei Pareiškėjos argumentų vertinimo.

Inspekcija nurodė, kad vertinant galimybę atleisti Pareiškėją nuo delspinigių ir baudos vadovaujantis MAĮ 8 straipsnio nuostatomis dėl bendrųjų (teisingumo, visuotinio privalomumo) principų taikymo mokestiniuose santykiuose, pažymėtina, jog reikšminga aplinkybė, sprendžiant atleidimo nuo ekonominių sankcijų (baudų, delspinigių) klausimą, LVAT pripažįstamas ir paties mokesčių mokėtojo elgesys⁶. Klaipėdos AVMI atsižvelgė į tai, kad pasibaigus mokestiniam ginčui Pareiškėja nevengė mokestinės prievolės, siekdama atsiskaityti su biudžetu, į aplinkybes, kurios charakterizuoja Pareiškėją teigiamai ir į kurias turi būti atsižvelgta, remdamasi teisingumo, proporcingumo ir protingumo principais, atleido Pareiškėją nuo 25 proc. apskaičiuotų delspinigių mokėjimo. Inspekcija pažymėjo, kad ginčo delspinigių ir baudos dydis apskaičiuotas laikantis teisės aktų reikalavimų. Norminių aktų reikalavimų neatitinkančių mokesčių administratoriaus veiksmų ar neveikimo ar išskirtinių aplinkybių, kurios galėtų lemti Pareiškėjos atleidimą nuo delspinigių ir baudos mokėjimo (jų sumažinimo), nenustatyta. Inspekcijos vertinimu, nesant duomenų, kad paskirtos baudos ir delspinigių suma yra akivaizdžiai neproporcinga (neadekvati) ir pažeidžia teisingumo ir protingumo principus, Pareiškėjos prašymas jas panaikinti atmetamas kaip nepagrįstas.

Komisija k o n s t a t u o j a:

Pareiškėjos skundas iš dalies tenkintinas. Inspekcijos 2026-06-08 sprendimas keistinas, Pareiškėja atleidžiama nuo 25 proc. GPM delspinigių sumos ir nuo 50 proc. GPM baudos mokėjimo.

Inspekcija skundžiamu sprendimu patvirtino Klaipėdos AVMI sprendimą dėl atleidimo nuo delspinigių ir baudų, kuriuo Pareiškėja buvo atleista nuo 74 756,30 Eur delspinigių (25 proc.) ir neatleista nuo 224 268,91 Eur GPM delspinigių (75 proc.) bei nuo 133 472 Eur GPM baudos mokėjimo. Atleisdama Pareiškėją nuo 25 proc. GPM delspinigių mokėjimo Klaipėdos AVMI vadovavosi teisingumo ir protingumo kriterijais, įvertinusi ilgą GPM delspinigių skaičiavimo trukmę bei nustačiusi aplinkybę, kad Pareiškėja sumokėjo jai apskaičiuotą mokestinę prievolę. Inspekcija sprendime pritarė vietos mokesčių

⁶ LVAT 2011-10-10 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2544/2011, 2014-03-25 nutartis adm. byloje Nr. A-556-971/2014;

administratoriaus pozicijai. Skundžiamame sprendime taip pat išsamiai pasisakyta, kad nebuvo nustatytos aplinkybės, sudarančios pagrindą Pareiškėją atleisti nuo ginčo delspinigių ir baudos jos skunde nurodytu pagrindu, t. y., kai mokesčių mokėtojas atleidžiamas nuo delspinigių, jei įrodo, kad nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo (MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 141 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Taigi, mokestinis ginčas nagrinėjamoje byloje kilęs dėl Inspekcijos sprendimo dalies, kuria Pareiškėja buvo neatleista nuo 224 268,91 Eur GPM delspinigių ir nuo 133 472 Eur GPM baudos sumokėjimo.

Pareiškėja savo prašymą Komisijai iš esmės grindė tomis pačiomis aplinkybėmis, kaip ir prašymą Inspekcijai, t. y. dėl Pareiškėjos kaltės nebuvimo ir prašydama taikyti protingumo / teisingumo kriterijus. Taip pat pateikė argumentus dėl pažeisto mokesčio apskaičiavimo senaties termino.

Komisija, išanalizavusi jai pateiktą bylos medžiagą, sutinka, jog Inspekcijos skundžiamame sprendime išsamiai aptartais atleidimo nuo ginčo delspinigių ir baudos pagrindais (dėl kaltės nebuvimo) nėra pagrindo Pareiškėją atleisti nuo minėtų sankcijų mokėjimo. Komisija pritaria mokesčių administratoriaus pozicijai, kad ginčo atveju Pareiškėja neįrodė, jog nėra kalta dėl padaryto GPMĮ nuostatų pažeidimo, t. y. Pareiškėjos teiginiai, kad apie tai, jog „tik formaliai atitiko apmokestinimo GPM lengvatos taikymo sąlygas“ sužinojo tik teismams priėmus galutinius sprendimus, neįrodo, jog Pareiškėja nėra kalta dėl padaryto pažeidimo, todėl išsamiau dėl šių aplinkybių nepasisako. Pareiškėjos teigimu, ji pajamas „gavo“ tik „teisės į jų dalį turėjimo“, o ne realaus pajamų gavimo pagrindu. Šiuo aspektu LVAT 2026-02-11 nutartyje aiškiai konstatavo, jog nagrinėjamoje byloje pripažintina, jog kiekvienas iš sutuoktinių (Pareiškėja ir jos sutuoktinis) GPMĮ 3 straipsnio, skaitomo kartu su to paties įstatymo 8 straipsnio 2 dalies 1 punktu, požiūriu, faktiškai gavo po pusę piniginių lėšų. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad gautų pajamų apmokestinimui taikytas MAĮ 69 straipsnyje įtvirtintas turinio viršenybės prieš formą principas, nes teismui ginčijami sandoriai sudaryti siekiant mokestinės naudos. Komisijos vertinimu, jau vien tai, kad Pareiškėjai kartu su sutuoktiniu taikytas MAĮ 69 straipsnis ir pripažinta, kad ginčo sandoriais abu mokesčių mokėtojai siekė mokestinės naudos, o teismui atskirai niekaip neišskyrus ir nepasisakius dėl Pareiškėjos veiksmų, yra pakankamas pagrindas konstatuoti, jog Pareiškėjai MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punkte (100 straipsnio 1 dalies 3 punktas) nustatytas pagrindas (dėl kaltės nebuvimo) negali būti taikomas. T. y. šiuo pagrindu Pareiškėja neatleistina nuo ginčo sankcijų mokėjimo. Visgi, nagrinėjamo atvejo kontekste iš byloje esančios medžiagos, Komisija sprendžia, jog Pareiškėja papildomai atleistina nuo dalies GPM delspinigių ir GPM baudos mokėjimo, vadovaujantis protingumo ir teisingumo kriterijais.

LVAT, nagrinėdamas mokesčių mokėtojų atleidimo nuo delspinigių pagrindus, taip pat laikosi pozicijos, kad sprendžiant mokesčių mokėtojų atleidimo nuo apskaičiuotų delspinigių klausimus, turi būti vadovaujama teisingumo ir protingumo kriterijais bei atsižvelgiama į Konstitucinio Teismo suformuotą doktriną dėl skiriamų sankcijų už įstatymų pažeidimus⁷.

Reikšmingomis aplinkybėmis, sprendžiant atleidimo nuo ekonominių sankcijų (baudų, delspinigių) klausimą, LVAT pripažįsta ir tokias aplinkybes, kaip geranoriškas ir aktyvus mokesčių mokėtojo bendradarbiavimas, apskaičiuotų (nesumokėtų) mokesčių sumokėjimas, teisės normų reikalavimų neatitinkantys, neoperatyvūs mokesčių administratoriaus veiksmai kontrolės procedūrų ir mokestinio ginčo metu⁸. Iš kitos pusės

⁷ Žiūrėti: LVAT 2011-09-19 nutartį adm. byloje Nr. A- 556-3447/11, 2011-09-08 nutartį adm. byloje Nr. A-575-2144/2011;

⁸ Detaliai šios aplinkybės aptartos LVAT 2014-03-17 nutartyje adm. byloje Nr. A-556-990/14;

pažymėtina ir tai, kad šios teismų praktikos suformuotos taisyklės įprastai pripažįstamos sudarančiomis pagrindą atleisti mokesčių mokėtoją ne nuo visų, o nuo dalies delspinigių (ar baudų) mokėjimo, nes laikomasi pozicijos, jog yra nustatyti mokesčių teisės aktų pažeidimai, todėl atleidžiant mokesčių mokėtoją nuo visų ekonominių sankcijų, jos neatliktų jų skyrimu numatytų tikslų: poveikio konkrečiam mokesčių mokėtojui, bendrosios prevencijos.

Taigi, taikant teisingumo ir protingumo kriterijus, vertintini visų mokestinių teisinių santykių dalyvių veiksmai mokesčių administravimo procese. Teisingumo siekimas suprantamas, kaip siekimas protingos skirtingų interesų pusiausvyros, atsižvelgiant į abiejų šalių interesus bei pareigas (mokesčių mokėtojo prievolę teisingai mokėti ir deklaruoti mokesčius bei mokesčių administratoriaus pareigą skatinti savanorišką mokesčių mokėjimą).

Komisija, įvertinusi pateiktą medžiagą, nustatė šias reikšmingas aplinkybes: Pareiškėja geranoriškai bendradarbiavo, laiku vykdė mokesčių administratoriaus nurodymus, teikė prašomą informaciją bei dokumentus; pasibaigus mokestiniam ginčui galutine LVAT 2026-02-11 nutartimi, nedelsdama sumokėjo apskaičiuotą GPM sumą (2026-04-01); nors GPM baudos dydžio apskaičiavimo pagrindumas nėra šio ginčo dalykas, tačiau tai, kad patikrinimo metu nenustatytos Pareiškėjos atsakomybę sunkinančios aplinkybės, charakterizuoja Pareiškėją teigiamai; nors delspinigių dydis, susidaręs dėl pačios Pareiškėjos mokestinių prievolių nevykdymo, savaime nesudaro pagrindo taikyti išimtinės atleidimo nuo delspinigių mokėjimo priemones, tačiau šiuo konkrečiu atveju (nors Inspekcija ir atleido Pareiškėją nuo 25 proc. delspinigių) likusių GPM delspinigių suma kartu su GPM baudos suma sudaro net 54 proc. GPM sumos, yra neproporcinga fiziniam asmeniui; delspinigių apskaičiavimo trukmė yra praktiškai aštuoneri metai. Be to, Komisija pažymi, kad pažeidimo padarymo metu dar nebuvo susiformavusi teismų praktika, suteikianti aiškų išaiškinimą dėl nagrinėjamo teisinio santykio vertinimo. Nors ši aplinkybė savaime nepaneigia pareigos tinkamai vykdyti mokestines prievoles, ji, kartu su kitomis byloje nustatytomis aplinkybėmis, yra reikšminga vertinant baudų ir delspinigių taikymo proporcingumą bei sprendžiant dėl atleidimo nuo jų dalies mokėjimo.

Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstituciniai teisingumo, teisinės valstybės principai suponuoja ir tai, kad už teisės pažeidimus valstybės nustatomos poveikio priemonės turi būti proporcingos (adekvačios) teisės pažeidimui, turi atitikti siekiamus teisėtus ir visuotinai svarbius tikslus, neturi varžyti asmens akivaizdžiai labiau negu reikia šiems tikslams pasiekti; tarp siekiamo tikslo nubausti teisės pažeidėjus ir užtikrinti teisės pažeidimų prevenciją ir pasirinktų priemonių šiam tikslui pasiekti turi būti teisinga pusiausvyra (proporcingumas); konstitucinis teisingumo principas reikalauja nustatomas nuobaudas diferencijuoti taip, kad jas taikant būtų galima atsižvelgti į teisės pažeidimo pobūdį, į atsakomybę lengvinančias ir kitas aplinkybes, kad atsižvelgiant į tai būtų galima skirti mažesnę nuobaudą nei sankcijoje numatytoji minimali ir kt.; įstatymuose už įstatymų pažeidimus nustatomos baudos turi būti tokio dydžio, koks yra būtinas siekiant teisėto ir visuotinai svarbaus tikslo – užtikrinti įstatymų laikymąsi, nustatytų pareigų vykdymą (žiūrėti: Konstitucinio Teismo 2000-12-06, 2001-10-02, 2004-01-26, 2005-11-03, 2005-11-10, 2008-01-21 nutarimus).

Atsižvelgdama į Konstitucinio Teismo suformuotą doktriną dėl skiriamų sankcijų už įstatymų pažeidimus, įvertinusi aptartas bylos aplinkybes, taip pat nustačiusi tai, jog patikrinimo metu buvo konstatuotos Pareiškėją teigiamai charakterizuojančios savybės, mokestinė prievolė sumokėta, delspinigių skaičiavimo trukmė yra gana ilga, Komisija vertina, kad yra pakankamas pagrindas atleisti Pareiškėją nuo papildomų dalių GPM delspinigių ir baudos mokėjimo, vadovaujantis protingumo ir teisingumo kriterijais. Komisijos įsitikinimu, sankcijų dydis neadekvatus tikslui, kuriuo valstybė siekia skiriant ir

apskaičiuojant mokesčių sankcijas. Todėl, atsižvelgdama į aptartas aplinkybes, taikydama proporcingumo principą, pripažindama, kad likusi sankcijų dalis turės neigiamą poveikį Pareiškėjos interesams, Komisija konstatuoja, kad mokesčių mokėtoja papildomai atleistina nuo 56 067,23 Eur (224 268,91 Eur x 25 proc.) GPM delspinigių bei nuo 50 proc. t. y. nuo 66 736 Eur (133 472 Eur x 50 proc.) GPM baudos sumokėjimo.

Ginčo atveju Komisija taip pat neturi nei teisinio, nei faktinio pagrindo nesutikti su Inspekcijos išdėstytomis aplinkybėmis dėl MAĮ 68 straipsnyje įtvirtinto senaties termino. Pavedimas patikrinti Pareiškėją Nr. (21.222 Mr) FR0773-170 išrašytas 2022-01-31. Kadangi GPM patikrinimas galėjo būti atliktas už einamuosius (2022 m.) ir penkerius praėjusius kalendorinius metus (2021, 2020, 2019, 2018, 2017 m.), MAĮ 68 straipsnyje įtvirtintas senaties terminas pažeistas nebuvo, nes mokesčių administratorius GPM patikrinimą atliko už laikotarpį nuo 2017-01-01 iki 2020-12-31. Aplinkybė, jog MAĮ 68 straipsnyje įtvirtintas senaties terminas nebuvo pažeistas, konstatuota ir LVAT 2026-02-11 nutartyje.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 8 straipsnio 3 dalimi, 100 straipsnio 2 dalimi, 141 straipsnio 3 dalimi ir 155 straipsnio 4 dalies 4 punktu, n u s p r e n d ž i a:

Pakeisti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026-06-08 sprendimo Nr. 68–46 dalį, kuria A. A. neatleista nuo 224 268,91 Eur GPM delspinigių ir nuo 133 472 Eur GPM baudos mokėjimo, atleisti nuo dalies, t. y. nuo 56 067,23 Eur GPM delspinigių ir nuo 66 736 Eur GPM baudos mokėjimo, paliekant A. A. sumokėti 168 201,68 Eur GPM delspinigius bei 66 736 Eur GPM baudą.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Regionų administraciniam teismui, skundą paduodant pasirinktinai: Vilniaus rūmuose (Žygimantų g. 2, 01102, Vilnius), Kauno rūmuose (A. Mickevičiaus g. 8 A, 44312, Kaunas), Klaipėdos rūmuose (Galinio Pylimo g. 9, 91230, Klaipėda), Šiaulių rūmuose (Dvaro g. 80, 76298, Šiauliai), Panevėžio rūmuose (Respublikos g. 62, 35158, Panevėžys) ar per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą <https://e.teismas.lt>. Skundas Regionų administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo įteikimo dienos.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, spręsdami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas.

Komisijos pirmininkė	Vilma Vildžiūnaitė
Komisijos narė	Gvida Ivanauskienė
Komisijos narė	Raimonda Juodkaitė
Komisijos narė	Jurgita Narkevičiūtė